

ARNHEMISCHE SCOURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal in de week wordt uitgegeven, en wel op Dinsdag, Woensdag, Donnedag, Vrijdag, en Zaterdag, is 15 in de drie maanden.

DONNERDAG 3 APRIL.

De prijs der Advertentiën is, van een tot vijf regels, f 100, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelgeld, voor elke plaatsing.

Nederlandsche berichten.

Warschau. De keizer heeft den vorst-stadhouder, op diens voordragt, gemagtigd, om aan de boeren, welke de opvoerders Potvski, Kocischewski en Zurski bezittingen hebben en aan de overheid in handen te overdragen, naar verkiezingen (3) te behouden. Dit ten gevolge heeft de vorst-stadhouder aan ieder dezer boeren een geschenk in geld doen toekomen en buitendien bepaald, dat dezelve levenslang zullen ontheven zijn van alle belastingen: ook zullen zij medailles als eerbewijzen ontvangen!

GALLIË.

Brakau, 23 maart. In het Wadowizer district werd gisteren een edict uitgevaardigd, volgens hetwelk de boeren steeds aan de overheid moeten verrigten. Reeds nu moet er een gisting onder de boeren te wege gebracht en tot militaire maatregelen van wege de overheid aanleiding gegeven hebben. Heeren zag men hier talrijke oostenrijksche troepen van den Weensef-over door Podgerze trekken, welke hunne richting deels namen naar het Wadowizer, deels naar het Bochniaër district. In dit en in het Tarnower district is heten ieder, hij wien eenig van de boeren gebreit of ingekocht goed, ten bedrage van meer dan 5 A. C. M. gevonden wordt, voor den krijgsraad zal tergriffen.

PRUISSEN.

Berlijn, 27 maart. Op het neutral-bureau alhier, in zekere mate de eenige vaste en duurzame georganiseerde tolverbonds-overheid, heerscht tegenwoordig groote bedrijvigheid; men is, namelijk, bezig met de ontzangen des vorigen jaars te berekenen en over het aantal hoofden te verdeelen. Naar wij uit goede bron vernemen, is het bedrag weder aanzienlijk gestegen; men spreekt van een miljoen, welke het recht op koffie, suiker, en over het geheel op alle belangrijke artikelen, opgebracht. De som van deze artikelen wordt intusschen daarom niet weinig verhoogd, dewijl voor den weder-uitvoer aan raffinade een recht van bijna 400,000 Thlr. terugbetaald moet worden. De groote fabrieken alhier, te Bielefeld en Steinfurt, waarin schier uitsluitend aandeed, worden door een grooten uitvoer van suiker naar Rusland, welke naar een lager gestelde invoerregt, een grooten voordeel opleveren naar Rusland vergaand. De suiker-raffinerijen maken ontegenzeggelijk de beste zaken in geheel het tolvverbond, ofschoon zij nog altijd aan of meer doop de nederlandsche concurrentie gedrukt worden, die, sedert haar kompensatie uitgesloten is, onder de rubriek van suiker eene zoo zijne soort van suiker invoert, dat daarbij slechts weinig te raffineren overblijft. De invoer van twist is, in het vorige jaar, naar wij vernemen, in vergelijking met 1844, met 100,000 pond vermeerderd en draagt de hoogste som, welke tot dusverre van de fabriek in het tolvverbond is ingevoerd geworden. Voorzeker is de verwachting, dat de kaiserlijke tol-conferentie het recht op de twist zoude verhoogen, waarbij niet zonder invloed geweest, — eene verwachting, die tegelijk de speculatie-zucht der garretiers verhoogde, welke tot het zich vooraf aanschaffen van een grooten voorraad daarvan. Wij vreeszen, dat deze speculatie zal te leur geslagen worden, althans

tracht, de in het ministerie van financiën opgestelde en zoo even door het tolvverbond aan de kaiserlijke regering overhandigde, waarbij de weder-opstelling der afgebrokene beraadslagingen te Karlsruhe, en dit wel alhier, wordt voorgesteld, het eindezalige van alle verhooging der regten op de gewas aan te toonen en den zuid-duitschen staten degenade aan te bevelen, dat zij hunne oppositie tegen de kaiserlijke regten om niet aan het gesceken der kaiserlijke kaiserlijke kaiserlijke. Uit die memorie schijnt onmiddellijk te volgen, dat Pruisen van zijn eerste voorstel, volgens hetwelk het voor katoenen en katoenen 4 Thalers en een weder-regt bij den uitvoer van 3 Thlr. wilde toestaan, geheel heeft afgezien en voornemens is het status quo te bestendigen: misschien slechts ondeg of met eene gelijkmaking of vergoeding der voordelen, welke de engelsche spinnerijen sedert den vrijen invoer der katoenen heeft voortgekend. De invoering van weder-regten wordt een nieuw systeem genoemd, op welks grondslag het tolvverbond niet kan vastgesteld zijn. Dit is, namelijk, niet zeer nauwkeurig, de wijl voor tabak en suiker wel degelijk weder-regten bestaan.

Berlijn, 27 maart. Naar luid van het in het jongste nummer der verzameling van wetten gepubliceerd wetboek, welke de kaiserlijke regering, althans de ten uitvoer-voering van de wetten van Hanover naar Minden, waaraan zich de genoemde regeringen tot den aanleg van een spoorweg van Hanover over Wunstorf, Bokkeburg naar Minden, tot aanwijzing aan den Keulen-Mindener spoorweg en tot deszelfs voleindiging voor het einde van het jaar 1847. De gezegde regeringen verbinden zich ook, gezamenlijk daarnaar te zullen streven, dat het beltier over den weg van Hanover naar Minden, althans tusschen Wunstorf en Minden, steeds in handen van één bestuur vereenigd zij, Spoorbanken, of soortgelijke inrigtingen, van welke aard ook, zullen in de nabijheid van den spoorweg niet gedult worden.

Berlijn, 28 maart. Wat, nog slechts een jaas geleden, voor eene velstreckte onmogelijkheid gehouden werd, is gisteren binnen onze muren verneemlijk geworden. In de zitting der stedelijke afgevaardigden van gisteren, kwam de vraag, ter beslissing voor, hoe het recht, om stedelijk afgevaardigde te kiezen, verkregen werd, en naar deze kwestie en naar den stand van burger, en niet op het verdrag van 1830, teruggeslagen werd, werd eenstemmig besloten, tot opheffing der bepaling in ons stedelijk reglement, volgens hetwelk slechts een zesde deel der vergadering van stedelijke afgevaardigden uit israelieten bestaan mag, zoodat er voortaan eenmaal israelieten tot stedelijke afgevaardigden mogen gekozen worden, als het vertrouwen der kiesgerechtigde inwoners burgers genieten.

HANOVER.

Uit het Hanoversche, 28 maart. Nog zeer weinige jaren verzette men zich in Hanover tegen alle aansluiting aan het tolvverbond. Thans hebben zich daar eenige stammen ten voordeele van het tolvverbond en de bewaren, die het tegenwoordig nog slechts de vraag is, hoe en onder welke voorwaarden die aansluiting zal plaats grijpen. Zij, die dit bevelen, meenen, dat de hoo en deze voorwaarden der aansluiting niet enkel afhangen van eenige wijzigingen in de wetgevende bepalingen des tolvverbonds, maar van eene geheele verandering in het tolvver-

ginsel van het verbond. De tijd zal nader leeren, wat hiervan zij.

BRUNSWIJK.

Brunswijk, 26 maart. De standen hebben hunne voorsleiden en besluiten, welke strijdig zijn met die der regering en hare inzichten, allen, op weinige uitzonderingen na, vooral die betrekkelijk de heegroting voor oorlog, herhaald. Iets gelijksoortigs hebben wij slechts zelden, zoo iets nog niet gehad. Ook vroeger is het wel gebeurd, dat de standen zich door tegenspraak der regering niet lieten bewegen, tot het laten varen hunner eerste besluiten, — maar gewoonlijk nam dan de meerderheid af en dikwijls besliste eene enkele stem. Ditmaal is de meerderheid bij de tweede stemming vermeerderd, ja, wij weten stellig en spreken geene onwaarheid als wij hierbij voegen, dat nog vele, welligt de meeste leden der minderheid het met deze stemming in de hoofdzaak eens zijn. Daartoe hadden wij ruimschoots gelegenheid. Velen meenen, dat het ministerie niet, hetwelk toch ook de overige takken van bestuur ter harte moeten gaan, zeer tot loogerandheid geneigd zoude zijn, en zij vinden hieteen grond in de omstandigheid, dat het ministerie in het antwoord, hetwelk het antwoord op de besluiten der standen behelst en in dat gedeelte, hetwelk over de heegroting voor oorlog handelt, niet slechts voor de onbegrensde toelating van katoenen, maar niet voor de zelf-zelve verantwoordelijk stoff. Daarmede is het geschil inderdaad nog in hogere mate tot eene strijd over beginselen gemaakt, in welken het juist eene levensvraag van de werkzaamheid en de bereidheid der standen geldt. Dat de standen, aan weg van het Bonds-scheidsgericht niet vreeszen, hebben zij door hun gedrag geloofd; zij betreuren een zoodanig conflict zeer en willen gaarne de hand heesen tot opheffing daarvan; maar bij hardnekkig vasthouden der regering aan hare vorderingen, is daarop weinig uitzigt. Hoe men, echter, over de hannoversche standen denken moge, geene oopenlijk zal hun verwijlen, dat zij ligtvaardiglijk en zonder de goede aanleiding eenen strijd aangevangen hebben, welke, als de eerste in dezen vorm, eene casus belli voor de duitsche rechtspraak dreigt te worden.

ENGELAND.

London, 28 maart. Men zegt, dat de heer Mac Lane, minister der Verenigde Staten in Engeland, aan zijn gouvernement heeft geschreven, dat hij, voor te zullen, zich te bejagen met de onderhandelingen, die te London zullen geopend worden, zelfs oopens de Oregon-kwestie. De heer Mac Lane doet opmerken, dat hij volkomen in zijne onderhandelingen hoopt te slagen. Van de andere zijde melden particuliere berichten, welke ontrenten zijn van London, die zeer goed onderrigt kunnen zijn, dat de meerderheid der leden van het congres, dat de meerderheid der vrede is toegedaan.

— De laatste berichten uit Haïti, medegedeeld door de amerikaansche minister, melden, dat de kaiserliche admiraal en de officieren, welke de kaiserliche vloot geleiden hebben, in Port-au-Prince, door het douanekaarsch gouvernement in die stad waren gevangen gehouden. De vromer, van den 18den januari, zegt, dat de door president Pierrot aan de chefs der expeditie gegeven instructiën, inhielden, de gevangemannelijke bevolking van Port-au-Prince en de vermaanden, benevens alle kinderen van kaiserliche-welk geslacht, beneden de vijf jaren, te redden,

die ouder waren dan 40 jaren, moesten geketend en naar de Kaap gevoerd worden.

In de *Edinburgh Weekly Register* leest men het volgende:

Voor eenige dagen hebben kolengravers, in een mijn van Bathgate, bij het verbrijzelen van een groot stuk steenkool, eenen kikvorsch gevonden, die, zoodra hij bevrijd werd, lustig rondsprong alsof hij zoo even uit een moeras was gekomen. Hoevele generatiën mag dit dier in de vaste steenkolenbedding besloten zijn geweest? Wie weet of het niet heeft rondgezwoomen in hetzelfde klare stroomwater, waarin Adam zich baadde?

FRANKRIJK.

Parijs, 29 maart. Het schijnt, dat de hernieuwing van het handelsverdrag tusschen Frankrijk en België in de Kamer en zelfs van de zijde der leden van de ministeriële partij eenen hevigen tegenstand zal ontmoeten.

De heer *François Delessert*, heeft aan de Kamer der Afgevaardigden een voorstel aangeboden, strekkende om wijzigingen te brengen in de wet nopens de mijn-concessiën.

Het gerucht loopt, dat men berigten heeft ontvangen van een groot aantal Polen, die deel genomen hebben aan de laatste krakausche onlusten; het is hun gelukt, zich te redden en eene schuilplaats te vinden in de duitsche steden, waar zij door de sympathie der inwoners veilig zijn.

Een goed reglement op de spoorwegdienst wordt allernoodzakelijkst; nog is het onderzoek omtrent het nabij Lyon aan eene diligence toegebracht ongeluk niet voltooid en reeds moet er een nieuw onderzoek worden ingesteld omtrent een later, nabij St. Etienne, gebeurd voorval, hetwelk evenwel nog zoo gelukkig is afgeleopen, van geene menschen-levens gekost te hebben. Ook op dat punt is eene diligence bij het dwars overrijden van den spoorweg, tegen eenen juist aankomenden trein gestoten; de postlijnen heeft zijne paarden nog sterk genoeg kunnen aanzetten, om het verbrijzeld worden te vermijden, en er af te komen met het uit spoor gesmeten te worden en het breken van een achterwiel.

BELGIE.

Brussel, 30 maart. Zaterdag zijn werkelijk de heeren *d'Hoffschmidt* en *Dumon-Dumortier* te zamen door den koning met het beproeven van eene nieuwe ministeriële zamenstelling belast geworden. Gisteren meenden zij in staat te zijn, om daartoe een aannemelijk voorstel te doen, maar ook dit is in het riet geloopen.

De generaal *Chazal*, die in de mislukte zamenstelling van den heer *Rogier* het departement van oorlog zoude aanvaard hebben, en zich sedert ongenegen verklaard heeft om aan eene andere zamenstelling deel te nemen, is door Z. M. tot hoogsteszelfs aide-de-camp benoemd. De *Observateur* ziet hierin een teken, dat de koning voor zich zelf geenen weersin tegen de gevoelens van de zamenstelling *Rogier* heeft willen aan den dag leggen. Ware dit het geval geweest — meent hij — dan zoude Z. M. ongetwijfeld eene nadere gelegenheid hebben afgewacht alvorens den generaal *Chazal*, die met de gevoelens en beginselen van die zamenstelling in allen opgerigte had ingestemd, aan hoogsteszelfs persoon te verbinden.

De minister van staat, de heer *d'Huart*, die zich te Brussel bevindt, heeft drukke conferenciën met zijne ambtgenooten gehad.

De *Moniteur* behelst eindelijk de koninklijke besluiten tot benoeming van schepenen te Solteghem, Marie-Hoorebeke en Assenede in Oost-Vlaanderen, maar met de dagteekening van den 21sten. De *Observateur*, daarentegen, houdt vol, dat die besluiten reeds den 11den onderteekend zijn geweest, en dat het bevel, om de installatie der nieuwe schepenen te doen, aan den provincialen gouverneur den 14den dezer is toegekomen.

Brussel, 31 maart. Voor het eerst geeft de drukpers, in de *Emancipation*, over de ministeriële ongesteldheid een aanzigt, hetwelk het door mij daarover geopperde denkbeeld, wel is waar, in geenen deele duidelijk aanwijst, doch hoofdzakelijk door de onbegrijpelijkheid is, en althans met eene onbeduidende wijziging er toe te brengen zoude zijn. Het stelt, namelijk, niet meer dan drie mogelijkheden, waarvan metterdaad alleen de in het midden geplaatste met eenige wezenlijkheid dien naam mag dragen. In de eerste plaats, het aanblijven van elk der tegenwoordige ministers; dat is, geheel de zelfde zamenstelling, die, van haren eersten aanvang aan, zoo als in der tijd meer dan eenmaal door mij is te kennen gegeven, den blijkbaaren stempel van hare onbestendigheid aan zich droeg. Ten tweede, de vervanging van den heer van de *Weyer* alleen, met het aanblijven van al de overigen. En in de derde plaats, een ministerie van enkel kerkelijk-gezinden, met den heer de *Theux* aan het hoofd, — waarvan men, even als ook van een ander, uit enkel liberaal-gezinden bestaande, met de heeren *Lebeau* en *Rogier*, reeds werkelijk de proef heeft gehad, die tot het zoo gezegd gemengde kabinet van het jaar 1841 geleid heeft.

Wat ligt derhalve gereeder voor de hand, wat zou eenvoudiger en natuurlijker zijn, indien de vervanging van den heer van de *Weyer* alleen herstelt kan

verschaffen, zijnen onmiddellijken voorganger, onder de leiding van zijn uitstekende bekwaamheden de zaken vier jaren bestuurd geweest, weder daartoe te roepen, wanneer het onvruchtbaar tijdsverloop sedert diens aftreding de gisting der partijdriften, om welke de heer *Vethomb* voor eene wijl zijne plaats verliet, zal bekoeld hebben?

De *Observateur* driift den spot met den waarlijk veelmeer te betrouwen toestand; het is althans niet anders dan uit *zakkernij* of *geksheren*, dat hij, (in het *feuilleton* van heden) als eene nieuwe en definitieve zamenstelling opgeeft: Buitenlandsche zaken: de *Theux*; binnenlandsche zaken: *Rogier*; justitie: *Valou*; financiën: *Delfosse*; oorlog: *Dumortier*; publieke werken: *Castiau*.

Van meer ernst en beter gehalte is wat men daarin leest van de met heden aan te vangen werkzaamheden van een genootschap tot behartiging van de belangen van eerlijke werklieden.

Behalve den minister van buitenlandse zaken en onderscheidene aanzienlijken, waren bij het groot diner ten hove van zondag, als buitenlandse diplomaten, geene anderen tegenwoordig dan de geheimraad van *Riess von Scheurnschloss*, gezant van den prins mede-regent van Hessen, de secretaris van den gewezen gezant van Portugal, en de secretarissen-generaal der legatie van Oostenrijk en van Sardinië.

Binnenlandsche berigten.

Gravenhage, 31 maart. Men verneemt, dat bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn ingekomen de antwoorden der regering, ten aanzien van het ontwerp van wet, nopens de burgerlijke pensioenen. Van af morgen zullen de beraadslagingen over de verschillende aanhangige wets-ontwerpen worden voortgezet. Tot Paschen zullen de werkzaamheden der Kamers voortduren. Spoedig daarna komen zij weder bijeen, ten einde derzelver arbeid voor de loopende zitting, zoo mogelijk vóór de maand mei aangaande, ten einde te brengen. Behalve de opgemelde pensioenwet, zal men ook het eerste boek van het Wetboek van Strafwet, gedurende deze zitting, trachten ten einde te brengen.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van heden, is ingekomen eene missive van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, houdende kennisgeving, dat zij zich heeft vereenigd met het ontwerp van wet tot verhooging van hoofdstuk IX A der staatsbegroeping van 1846 (*Nationale schuld*). — Aangenomen voor kennisgeving.

De voorzitter stelt voor, en de Kamer besluit, de beraadslagingen over de vijf ontwerpen van wet, tot opheffing van het fonds voor den landbouw, enz., te bepalen op aanstaanden vrijdag, des morgens ten elf ure; zellende, na afloop derzelve, de discussiën gehouden worden over het ontwerp van wet tot opheffing van het fonds voor de nijverheid.

De commissie tot de verzoekschriften brengt verslag uit:

1o. Bij monde van den heer van *Leeuwen*: op een adres van *M. C. W. Schram*, weduwe *Maurisse*, die schadevergoeding verzoekt voor gelede militaire inandatiën. — Ter griffie.

2o. Bij monde van den heer *Bijleveld*, op een adres van *P. Segers c. s.*, inwoners van Overflakkee en Goedereede, die vrijstelling verzokken van den accijns op de steenkolen voor huus smeedrijen. — Ter griffie en verzending van een afschrift van het request aan Z. Exc. den minister van financiën.

3o. Bij monde van den heer *Hiddema Jongema*: 1o. op een adres van *C. Wolff c. s.*, veehouders te Voorschoten, die bedenkingen voordragen omtrent artikel 11. in verband met artikel 3 van het wets-ontwerp letter A. tot instelling van een veefonds; en 2o. op dat van *H. A. Martens c. s.*, veehouders in Vriesland, die bedenkingen voordragen omtrent de wets-ontwerpen tot opheffing van het fonds van den landbouw en het instellen van een algemeen fonds. — Beiden ter griffie.

Daarna wordt de vergadering gesloten en verlaten de voorzitter dezelve in eene zitting met gesloten deuren, waarin Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken, *ad interim*, eenige inlichtingen gegeven heeft nopens het voorgedragen wets-ontwerp tot opheffing van het fonds der nationale nijverheid, waartoe de regering zich in hare antwoorden bereid verklaard had.

Morgen zullen de afdelingen der Kamer het nader onderzoek voortzetten over de ontwerpen van wet, uitmakende het eerste boek van het Wetboek van Strafwet.

Rotterdam, 30 maart. Heden avond ten zes en een half ure is alhier van Londen gearriveerd de schroefstoomboot *City of Rotterdam*, welke voor de eerstemaal in de vaart is gebracht, en vrijdag morgen de terugreis naar Londen zal aannemen. Deze boot is van eene zeer schoone constructie, en van een fraai niterlijk voorkomen.

Rotterdam, 31 maart. Uit de londsche dagbladen verneemt men, dat eene ijeren kerk uit Engeland naar Jamaica zal gezonden worden. Zij heeft eene lengte van 14 en eene breedte van 14 ellen; het glas der vensters heeft eene dikte van zeven streepen; de toren is versierd met gekleurde glazen, die een zeer pitoresk aanzien hebben. Dit geheele gebouw kost slechts 25,000 franken.

Leeuwarden, 29 maart. Niettegenstaande in het vorige jaar ten gevolge van den mislukten aardappe-

len oogst de toekomst zeer zorgelijk scheen, blijkt het thans, dat het gebrek aan genoemd onontbeerlijk voedingsmiddel (althans in deze provincie) gelukkig niet alleen niet bestaat, maar dat, blijkens ingewonnen berigten, de voorraad zelfs zoo groot is, dat men zich geen jaar herinneren kan, dat er om dezen tijd zoo veel aardappels aanwezig zijn geweest: daarom wordt de prijs ook dagelijks minder en men denkt met eenige weken deelve tot eenen zeer billijken prijs te zullen kunnen kopen.

Assen, 30 maart. De opmetingen en traceringen, welke ten gevolge van artikel 18 der voorwaarden van de aan de heeren *Balkama en Comp.* verleende concessie tot het aanleggen van den ijzeren spoorweg in Overijssel, Drenthe en Groningen, moeten plaats hebben, zijn, volgens besluit van den heer staatsraad-gouverneur dezer provincie van 25 j., sedert eenige dagen aangevangen.

Nijmegen, 31 maart. Heden namiddag werd, door eenige jongens, bezig zijnde wormen te zoeken om te visschen, in de helling van het Keifkensbosch alhier, eene aanzienlijke menigte zilverwerk, als: lepels en vorken, door midden gebroken, een komfoor en andere voorwerpen, die in den grond waren begraven, gevonden. Men vermoedt, dat dit zilverwerk van een defunct afkomstig, aldaar tot gelegener tijd was begraven. De gevonden voorwerpen zijn door de justitie in beslag genomen.

Arnhem, 1 april. Het *Provinciaal Blad van Gelderland* bevat heden de beide volgende stukken:

1o. De staatsraad, gouverneur der provincie Gelderland, heeft goedgevonden, bij deken, ter kennis van de respectieve districts-commissarissen, burgemeesters en verdere betrokkene besturen te brengen, dat op heden deszelfs boven bedoelde ambts-betrekking, overeenkomstig koninklijk besluit van 30 januari l. l., no. 94, wordt nedergelegd en op den heer staatsraad *L. N. graaf van Randwijck* overgedragen.

Arnhem, den 31sten maart 1846.
De staatsraad, gouverneur voornoemd,
VAN HEEGEREN VAN DER WEGE.

2o. De staatsraad, gouverneur der provincie Gelderland, overeenkomstig 's konings besluit van den 30sten januari l. l., deszelfs voornoemde betrekking hebbende aansaard, — brengt ook, bij deken, ter kennis van de districts-commissarissen en gemeente besturen, tot narigt, en met uitnodiging aan lasthebbers, om daarvan te ingezetenen, bij afkondiging, te verwittigen.

En sal deze hiertoe in het *Provinciaal Blad* worden geplaatst.

Arnhem, den 1sten april 1846.
De staatsraad, gouverneur voornoemd,
VAN RANDWIJCK.

Represailles.

In het nummer van de *Revue des deux Mondes*, van 15 maart l., wordt, in een artikel van *CHARLES COGNET* over den buitenlandschen handel van Frankrijk, het volgende gevonden, dat wij aan de aandacht van den heer van *RAAL* en andere voorstanders van represailles aanbevelen.

Hetgeen in de laatste jaren tusschen de Vereenigde Staten en Frankrijk plaats gehad heeft, bevat meer dan ééne les. Door het verhoogen van haren tarief in 1842 hadden de Vereenigde Staten eenstaps hinderpalen tegen onzen uitvoerhandel opgericht, vooral van zijde van katoen, en dat wel zoo sterk, dat het cijfer, gedurende twee jaren, aanmerkelijk gedaald was: maar daar Frankrijk van zijne zijde de koopwaren der Vereenigde Staten op hetzelfde voet als vroeger is blijven ontvangen, en aan de behoefte, welke het aan die waren, voornamelijk aan katoen, had, den invoer niet belangrijk deed dalen, heeft de uitvoer der fransche waren langzamerhand van zelf tot eene hooger mate hernomen. Had Frankrijk, dat in 1842 maar een klein deel van de katoenen goederen, die in 1842 waren ingekomen, er ware misschien voor goed een eind gemaakt aan deze belangrijke betrekkingen.

Jagezonden stukken.

REQUEST van de kaarsen-, smilters-, en dompermakers, en van vet-, olie-, harst- en andere lichtstijfmakers, aan de Kamer der Afgevaardigden, naar het Fransch, door?

Mijn Heeren!
Gij zigt op den goeden weg! Gij zigt op wat naar afgetrokken bespiegelingen aangaande Overvloed en goedkope zijn u onverschillig. Vooraf zigt u het belang aan van de producenten. Gij wilt hen verlossen van buitenlandse mededinging, en onze nationale goederen, onze fabrieken ontkent te laten.

Wij kunnen u eene uitnuttende geleerdheid aanbieden de toepassing van uwe... hoe zullen wij het noemen — van uwe theorie? maar, niet is het gelijk van theorie; van uwe geleerdheid? van uwe wetenschappelijke kennis? van uwe geleerdheid? want gij hebt niet van geleerdheid, gij hebt van wetenschappelijke kennis en beginselen; gij handelt tevens, als waren er geen beginselen van

...kande! — wij zullen dus zeggen, ter
van uwe zinswijze, zonder theorie en
sonder beginselen.

Wij gaan gebukt onder de ondragelijke mededinging
van eenen vreemde, die — zoo het schijnt — in alles,
wat het voortbrengen van licht betreft, in zooveel
gunstiger omstandigheden verkeert dan wij, dat onze
binnenlandsche markt er, tegen buitengewoon lage
prijzen, zoodanig mede wordt overvoerd, dat, van
het oogeblik, dat zijn licht verkrijgbaar is, niemand
meer van het onze gebruikt, waardoor een aantal
bronnen van volksbestaan, waarvan de vertakkingen
onberekenbaar zijn, dagelijks voor meer dan de helft
worden benadeeld. Deze mededinging is niemand
anders dan de zon, die haar licht zoo goedkoop
geeft, dat wij gelooven, dat zij door België — dat
thans in veel betere omstandigheden verkeert dan
wij — tegen ons is opgezet.

Wij komen u dus te verzoeken, dat het u moge be-
hagen, eene wet uit te vaardigen, welke beveelt, dat
toegemetseld moeten worden alle ramen, vensters en
luiken; in een woord: alle licht- en lichtgaten, door
welke het licht van de zon gewoon is binnen de
huizen te dringen, ten nadeele van de takken van
welvaart, aan welke wij ons hebben toegewijd, ten
gerieve onzer medeburgers, die zeer onbedachtzaam
zouden wezen, wanneer zij ons in dit ongelukkig
strijd niet ondersteunden.

Beschouwt dit verzoek niet als eene ongepaste scherts,
mijne heeren, en verwerpt het niet zonder de redenen
te hebben gehoord en overwogen, welke wij ter aan-
beveling van hetzelfde kunnen aanvoeren.

Immers, wanneer wij, zooveel in uw vermogen is,
het binnendringen belet van het licht der zon, wan-
neer zijmitsdien behoefte aan kunstlicht doet gebo-
ren worden, — zullen de hoofdbronnen onzer wel-
vaart, landbouw, veeteelt, fabriek-arbeid en handel
ruimer vloeijen, dan bij de mededinging van het
zonlicht het geval kan zijn. Wanneer meer kaarsen
benodigd worden, zullen wij meer vet moeten ge-
bruiken, en zal derhalve grootere behoefte ontstaan
aan schapen en koeijen, waardoor weder behoefte
aan weiland zal ontstaan, dat weder tot het bemesten
van heidevelden zal aansporen, waardoor ook de
productie van wol, linnen, boter, kaas, enz. zal worden
bevorderd. Wanneer meer olie zal worden verbruikt,
zal zich de cultuur van het lijnzaad, enz. uitbreiden,
dat eveneens heide in vruchtbare velden zal doen
verkeeren, waartoe het, zoo als boven is aangetoond,
door de grootere behoefte aan vet, niet aan mest zal
ontbreken.

De zeevaart zal de uitsluiting van het zonlicht
niet minder gunstig zijn dan voor den landbouw en
de fabrieknijverheid. Honderden schepen zullen ter
walvischvangst kunnen gaan, dat eveneens duizenden
brood zal verschaffen, en ons binnen eenige jaren
eene vloot zal doen bezitten, in staat om de Engels-
chen van Borneo te jagen en onze kolonien te be-
schermen.

Ook voor de industrie in het algemeen zal de uit-
sluiting van het zonlicht van onberekenbaar voordeel
zijn. Hoeveel zal niet moeten worden gegoten, verguld,
gebronsd of geslepen om te voorzien in de verdubbelde
behoefte aan candelabres, lustres, lampen, kande-
laars, dompers, enz.? Tot voor de minste arbeiders;
tot voor de kruijers, benodigd om de te koop en
licht-toestellen naar huis te brengen, zal de uitsluiting
van het zonlicht voordelig zijn.

Gelieft ons verzoek dus rijpelijk te overwegen,
mijne heeren, en zijt tot de overtuiging komen,
dat althans van den rijksten aanbieder in gas-
verlichting, dat den rijksten aanbieder in koper,
belang hebben in de verlichting.

Wanneer u, mijne heeren, andere kunnen tegenstellen dan
deze theorieën, uitgedacht door de dwaze voorstanders
van den vrijen handel. Wij tarten u, eene enkele
bedenking aan te voeren, die niet tegen u-zelven
getuigt en uwe tot nu toe gevolgde staat... enfin,
staat.

Zal u niet verzoeken, dat u de belangen
van het ongestoord geroep van de massa der bevolking, omdat
dezelve als verbruikers daarin ten haren koste zal
moeten voorzien? Wij zullen u antwoorden, dat de
vermeende belangen der producenten steeds zwaarder
bij u hebben gewogen, dan die der verbruikers. Dit
is het geval geweest ter aanmoediging van de fabriek-
nijverheid, ter aanmoediging van den landbouw, enz.:
laat dit nu ook het geval zijn ter aanmoediging van
de kaplicht- en dompermakers.

Met schik kunt u ons verzoek niet afwijzen. Toen
men u ziede, de belangen van de verbruikers vor-
deren tegenover hunner behoeften, en handel en
nijverheid zullen er wel bij varen, toen hebt u
geantwoord, dat is wel mogelijk; abstract
gehoofd zal dat ook wel zoo wezen; maar onze
heeren, die muiters, die afvalligen laten onze waren
in de vrije hand, en dit is schadelijk voor onzen
handel en nijverheid; dit heb te laten zonde strijden
tegen onze nationale eer, en hebt u genegen
te hooren, tot het verhooren van de in- en uitvoer-
regels. Welnu! indien de verbruikers belang hebben
bij het ongestoord circuleren van het zonlicht, voor
de verlichting, de licht-toestelmakers is het van be-
lang, dat die circuleer worde bemoeijelijkt en ver-
boden.

Maar — zullen wellicht eenigen van u lieden zeggen —
verbruikers en voortbrengers, en handelaren, en
fabriekanten hebben dezelfde belangen. Als het den
fabriekant goed gaat, zal het den handelaar en land-
bouwer ook goed gaan. Het bloeijen van den land-
bouw zal voordelig terugwerken op de fabriek-nij-
verheid, en de handel zal daarbij slechts kunnen
winnen! Welnu! indien u het zonlicht uitsluit,
zullen wij adressanten immers veel meer vet, veel
meer lijnzaad, meer hars, meer koper, meer brons,
meer kristal, enz. enz. noodig hebben! Zal dit
minder voordelig zijn voor landbouw, handel en
fabriek-nijverheid? Zullen wij ook niet aan honderden
werk verschaffen, en zal onze welvaart ook niet onze
behoefte doen toenemen, en dus ook indirect alle
takken van volksbestaan bevorderen?

Zullen eenigen van de hatelijke oppositie wellicht
beweren, dat het zonlicht kosteloos door iedereen
kan worden verkregen, en dat het ongerijmd zoude
zijn aan te nemen, dat de algemeene walvaart zoude
kunnen bevorderd worden, door eene verwisseling
van licht, dat niets kost, tegen licht, dat zeer kost-
baar is? Maar, allerlieftste heeren volksvertegen-
woordigers! luistert toch niet naar het sirenengezang
van die betweters, die onruststokers! Tot nu toe hebt
u steeds uwe veelbelovende beschermende regten
gevoerd, en wat voor minderen prijs bij
de regten op den in- en uitvoer verhoogen, om ons
goedkoop te voorzien, en ons te beter in staat te
stellen met Engeland mede te dingen, waar men de
regten vermindert! Om de wenschen dezer monopo-
listen in te willigen, hadt u slechts halve redenen
(u houdt ons die uitdrukking ten goede; men heeft
het Handelsblad dezer dagen wel eens kip zonder
kop genoemd, en het nieuwe blad, Nederland, wel
met twee kippen zonder twee koppen vergeleken!)
maar om onze wenschen in te willigen, hebt u heele
gronden. Ons af te wijzen zoude dus de ongerijmdste
ongerijmdheid zijn.

Een voorbeeld zal u dat duidelijk maken.
Amsterdam, 15 maart 1846. (Vervolg hierna.)

Nieuwe Staatsregtsleer.

VOLGENS DE VINDING VAN HET OPENBAAR MINISTERIE.
(Vervolg van no. 75.)

Ook de Staten-Generaal, immers, antwoorden op
de hun door den koning voorgelezen en in geschrifte
overgelegde, zoo 't heet uitgesprokene, troonrede, als
een werk van ministers, en zonder dat in de beraad-
slagingen de naam des konings mag gemengd wor-
den. Hoe ware dit mogelijk, indien zij het stuk als
de uitdrukking van een eigen gevoelen des konings
moesten aanzien? Of zouden zij moest geacht wor-
den, door het uitspreken of spreken van die rede,
sich daarvoor te verantwoorden en zich daarvoor
aansprakelijk te hebben gesteld?

De door het openbaar ministerie beweerde stelling
daaromtrent is, derhalve, voor het minst, eene om-
keering der algemeen aangenomene, en gekoesterde,
en aangekweekte begrippen, ook dan zelfs, wan-
neer men, met den bekeenden wijsgeer-staatsman,
geene andere publieke opinie dan die der Staten-
Generaal mogt willen kennen.

Gelijk voor twee jaren het nieuwe jaar werd in-
gewijd door de mededeeling van het wets-ontwerp der
belasting op de met den naam van bezittingen be-
stempelde inkomsten in de Staats-Courant van den
1 januari, zoo was het ditmaal de Arnhemse Cou-
rant van 1 januari, die wereldkundigheid gaf aan
het requisitor van het openbaar ministerie, waardoor
aan den leedog lot de genode omkeering der be-
grippen omtrent het constitutionele staatsregt bij ons
in de lande een begin van uitvoering is gegeven. Oor-
delkundig en met de bescheidenheid van het gevoel
der waarheid, onthield zich dit dagblad, van op de
motieven van het medegedeelde requisitor enige aan-
merking te maken, met reden begrijpende, dat een
ieder, met den toetssteen van het gezonde verstand,
ook zonder enige regtspraak, derzever allooï lig-
telijk zou ontdekken.

Op het staatsrechtelijke oogpunt beschouwd, is onder-
nemen niet overbodig, met eenen enkelen blik die
motieven van naderbij te bezien. Eene slechte zaak
kan soms met zoo veel aandacht en bekwaamheid
voorgestaan worden, dat de pleiter daardoor zekere
achtung en aanzien verwent, gelijk valsche munt zoo
kunstig kan vervaardigd zijn, dat men den ma-
ker betrent om het beleid en de vlijt, door hem tot
een zoo rampzalig einde aangewend. Maar wat hier
nog meer dan het noodlottig doel zelve verbaast, is,
dat geene slechte zaak ooit zoo slecht verdedigd is
geweest. De kenmerken der motieven van het requi-
sitor zijn die zelfde slordigheid en onachtszaamheid,
waarmede de steller van het ontwerp en van de toe-
lichting der groote wet bewees, beneden zich of niet
der moeite waard te achten, en ten redelijken zamen-
hang aan zijne woorden te geven.

De overweging, volgende op de reeds vermelde zes-
de, waarin geheel de kracht der zamenmeding in
het vermaarde voegwoordje „dus“ lag, luidt letterlijk
als volgt: „dat iemand, welke zich zoo ver vergeet,
»van eene troonrede te bejachten van hatelijke hoeda-
»nigheden, zekerlijk moet geacht worden den per-
»soon des konings te bedoeien.“

Moet geacht worden? en andermaal, moet geacht
worden! En dit, het wel, tot eenen regtsgrond ter
inroeping eener strafwet. Waarlijk, men zou kunnen

zeggan, dat een publieke aanklager, die zulke be-
woordingen kiest om daarin zijnen eisch te kleeden,
zekerlijk moet geacht worden daarmede geene ver-
oordeeling te bedoelen.

Bedoeien, zonder meer, is in allen gevalle een
werk der gedachten, waarvan aan geene poorten of
slagboomen tol kan worden gevorderd. Maar wat
kan diegeen geacht moeten worden te bedoeien, van
wien in denzelfden adem gezegd wordt, dat hij,
zich zelf vergeet? Het kan gebeuren, dat iemand,
door woedende drift vervoerd, in de tijdelijke razernij
der gramschap, zich zoo ver vergeet, om, tegen wil en
weten, een misdrijf te begaan; maar om hem te kun-
nen toerekenen, dat hij de enveldaad bedoeid hebbe,
dat hij het misdrijf met voorbedachten rade gepleegd
hebbe, moet hij geacht worden bij zijne zinnen te
zijn geweest.

Doch de gansche overweging bevat slechts eene
opstapeling van klanken zonder zamenhang of zin,
dissonanten zonder oplossing tot een accoord. Het is
te begrijpen, dat een voorwerp, hetwelk hatelijke
hoedanigheden heeft, deswege gehaat wordt. Ook,
dat een voorwerp, zonder dat het eenige hatelijke
hoedanigheden hebbe, nogtans daarvan kan beticht
worden, en zulks met de bedoeling om dit voorwerp
in haat te brengen. Maar wat is hier het voorwerp?
De troonrede. Het openbaar ministerie doet, evenwel
de aanklagt niet op de verdenking, dat iemand be-
doeld hebbe die troonrede in haat te brengen. Het
springt plotseling daarvan af op den persoon des konings.
Het zegt: die de troonrede beticht, moet geacht wor-
den den persoon te bedoeien. Wat identiteit is daar-
in? Is eene troonrede de persoon? Of is de persoon
de troonrede? Wel is waar, bij eene voorafgeane
overweging (de vijfde) werd door het openbaar mini-
sterie apodicticè gesteld, »dat door de betichting der
»hatelijke eigenschappen aan de troonrede regtsreeks
»de persoon gehoord en gesmaad wordt, welke die
»rede heeft uitgesproken.“ Maar de publieke aan-
klager is alle bewijs of betoog van die stelling, het
quod erat demonstrandum, schuldig gebleven. En
te gelooven is niet, dat aan het openbaar ministerie
het regt kan toegekend worden, om door eene louere
magtspreuk te beslissen.

De troonrede bij de statige opening der jaarlijksche
sessie der Staten-Generaal mag, bij wijze van verge-
lijking of zinnebeeld, worden aangemerkt als eene
soort van plegtige eerste-steen-legging door de hand
des konings, tot den aanstaanden aanbouw of verde-
ren opbouw ter verbetering of herstelling van het
staatsbestaan. Het is niet de koning, die zelf dien
steen heeft afgebeiteld of daaraan het fatsoen heeft
gegeven, maar hij plaatst dien met eigen hand, om
bij het aanvangen van den met gemeen overleg te
volbrongen arbeid, daaraan hooge plegtigheid bij te
zetten. Mogt het zijn, dat die steen ruwelijk of niet
in den haak gefatsoeneerd, of van slecht gehalte,
kortom onbruikbaar, gevonden werd, — men zal kun-
nen wenschen een anderen daarvoor in de plaats ge-
steld, de werkmeesters, die den eersten steen ver-
vaardigd en aangeboden hebben, door anderen, meer
bekwaam of meer welmeenend, vervangen te zien;
maar wie is er, die in gedachte zal nemen, om den
onhebbelijken steen zelve den koning voor het hoofd
te werpen en zijnen persoon er mede te kwaden?
(Wordt voortgezet.)

De oever-bewoners van de rivier den Berkel.

Met den dag van heden, 1 april 1846, gaat, is
men wel geïnformeerd, het bestuur der provincie
Gelderland over op den Hooggeborenen heer, x. n. grave
VAN RANDWIJK. — Bevestigt zich de faam, die ZHG.
vooruitloopt, dan heeft dit gewest van zijne gron-
dige, verlichte kennis, fermiteit en loijale han-
delwijze veel goeds te wachten. — Vele belangrijke
zaken verbeiden ZHG's bestuur. Onder dezelve zal
voorzeeker in de eerste plaats ZHG's attentie behoo-
ren te boeijen het lagere gedeelte van het graafschap
Zutphen, een oord, vroeger zoo bij uitnemendheid
vruchtbaar en welvarend, doch hetwelk thans des-
zelfs ondergang te gemoet snelt door de gestadige
overstromingen van den Berkel: een oord, te weeg
gebragt door de verbreedingen en verbeterde water-
leidingen in de successivelijk verdeelde marken of
woeste gronden boven Borculo en Lochem; terwijl
aan eene gelijke verbetering van het riviervak van den
Berkel, waarop zich dit water der marken met ver-
snelden aanvoer lost, nimmer tot nu toe ernstig is ge-
dacht. — Immers, welke vertoogen tot een gunstig re-
dres dienaangaande ook telkens zijn ingediend, welke
hebben tot geene andere uitkomst geleid, dan dat
schatten gelds aan herhaalde opnemingen, waterpas-
singen en kostbare theoretische plannen zijn besteed,
en de rampzalige staat van zaken inmiddels de-
zelfde is gebleven, zelfs jaarlijks vermeerkt.

De bewoners, derhalve, dezer vroegerste bloeiende
landstreek stellen het zich dan ook nu ten slage om
bij vernieuwing hunne bezwaren kenbaar te maken
en de hulp van den heer graaf VAN RANDWIJK ver-
trouwend in te roepen, en eenen afdoenden, spoedig
werkenden maatregel eerbiedig te provoceren.

Zonder ZHG's in dezen te nemen dispositie te wil-
len vooruitloopen, vermeenen zij echter, als tot nu toe
middelen tot een gunstig redres, aan ZHG's over-
gen te moeten aanbevelen:

1o. Het af- of doorsnijden van onderstaande aan-
merklijke kromten in de rivier, van de rivier tus-

schon Bureau en Zutphen, benevens het wegnemen van de en gene zandplaten, en het aanwenden van den nit te graven grond tot veranaauwing der rivier op die plaatsen, ten einde, door alzoo eene meerdere schuring daarin te weeg te brengen, die verzandingen, voor het vervolg, te doen ophouden;

20. Het behoorlijk ruimen dezer rivier, tweemaal in het jaar, en wel op den 1sten juni en den 1sten september door alle aangelande gemeenten, op eenen en denzelfden dag;

30. Het daarstellen en openen van een hulp-kanaal beneden Lochem, op de hoogte van het goed Dedingswaard op Hoogeweide, om daardoor het overtollige, van boven met versnelden aanvoer afkomende water gedeeltelijk af te leiden door de buurschap Grootdijchlagen, gemeente Laren, op de zoogenaamde Harfoensche beek, die zich ontlast in den IJssel, bij den Tol, onder Goyssal;

40. Het onder behoorlijk opzicht stellen van het openen en sluiten van de zoogenaamde Avinksluis, onder Neede; en, eindelijk;

50. Het rigten en vooral aanmerkelijk verbreden van de zoogenaamde Bolksbeek, en het gebruiken der hiervan te erlangen grondspecie, om die beek tusschen behoorlijke, schijn aflopende dammen of kaden te beperken, en zoo doende herhaalde doortreken voor te komen.

Mogten deze voorgestelde middelen van redres in uitvoering gebragt worden, dan zijn de meest verblijdende resultaten daarvan te wachten.

Vele demonstratiën, voor het meerendeel veeligt uit eigen belang ontspont, zijn en zullen waarschijnlijk ook nu wederom hier tegen worden ingediend. — Men wil ook niet ontkennen, dat aanmerkelijke kosten daarmede zullen gepaard gaan, — dan, men deinzde daarvoor niet terug, want zij kunnen geenszins in aanmerking komen bij en opwegen tegen het verlies van een zoo belangrijk gedeelte dezer provincie, als hetwelk, — wordt in deszelfs nood niet voorzien, — weldra ten eenen male geruïneerd en in deszelfs opkomsten en belastingen voor de provincie en het rijk zal verloren zijn. — Men make er echter geen gemeentewerk van. — Het gouvernement-zelf zij en worde in dezen de handelende persoon, doe daartoe het noodige voorschot en doe zich hetzelfde jaarlijks herleggen uit de verhooging van opceuten op de hoofdsom der grondbelasting van deze oorden, of op zoodanige andere wijze, als daartoe het minst drukkend en het meest gepast moge toeschijnen.

Wordt dit werk dan nu met belangstelling en ijver ondernomen, hoedanig hetzelfde met recht verdient, — dan zal dit gedeelte van het graafschap Zutphen uit deszelfs tegenwoordig diep verval worden opgebeurd, en weldra tot vorige volvaart terugkeeren; terwijl de dag, waarop dit werk begonnen en voltooid wordt, zal de dag van den man of de autoriteit, die hetzelve is bevorderd, tot zelfs bij het late nageslacht in gezegend aandenken zal verblijven.

Van de Redactie

Den anonymus, zich regtsbeoefenaar noemende, is uit Breda, op maandag den 23sten februari jl. tegen mij te velde getrokken, om de afwijzende dispositie van Z. Exc. den heer minister van financiën, op het adres, door mijnen ambtgenoot en mij ingediend, te verdadigen, en, om in het bijzonder mij openlijk te recht te wijzen, ten aanzien van de inlichtingen, welke ik over die zaak aan de vrienden van waarheid en orde gesraagd heb.

Bij het lezen van die toeregtwijzing, begreep ik den bandeschen niet dadelijk te moeten opnemen; ik wilde 's ministers apologiat eene poos het zoete geneegen laten smaken, van mij tot zwijgen gebragt en de overwinning behaald te hebben, mij voorbehoudende om hem later goed te doen ontwaken en hem toe te voegen: Oeh arme bloed, ik heb medelijden met u; gij hebt u vergist; gij hebt buiten den waard gerekend.

Ik kom ter zake en zal daartoe den man op den voet volgen. Hij maakt mij opmerkzaam (ik bedien mij van zijne uitdrukking) dat de door mij gestelde vraag afhangt van de andere vraag: of dat hij inderdaad empioeterend op de functien der notarissen heeft plaats gehad; en deze vraag wordt door hem ontkennend beantwoord op grond, dat het beheer der domeinen door eenen van speciale wetten en verordeningen reeds geregeld, en meer bijzonder, dat het beheer der domeinen, voor het opmaken der acten van verpachtingen en van alle andere administratieve handelingen, onghandend is het ministerie der notarissen te bezigen, ten behooge daarvan mij verwijzende naar artikel 14 eener fransche wet van den 5den november 1790, hij vervolgens deeresat van den 5den november 1810 in dit gewest executoir verklaard; zoodat, hoewel wij sedert ruim 32 jaren van het juk der Franschen zijn bevrijd, op den huidige dag hunne wetten in Nederland nog dienen, om den Nederlander te verguizen, hetgeen — in het voorbijgaan gezegd — een sprekend bewijs oplevert van de actieve en hooge staatsdienaren, om den verstandelosen bedom van het uitheemsche onkruid te ontdoen.

Het ingerepen artikel houdt, onder andere, *la minute sera signée par les parties, qui auront signé, et par le notaire, présens du directeur, ainsi que par le secrétaire qui signera seul l'expédition.* Wat verstaat de regtsbeoefenaar door: *le directeur et le secrétaire*, waarvan hier sprake is? Zijn het, naar

zijn oordeel, de gemeentebesturen? Zoo ja, dan bewijst hij de fransche instellingen van dien tijd niet te kennen en de wet niet in haar geheel gelazen te hebben; door welk laatste hij, als regtsbeoefenaar, de berisping verdient bij den regel: *in civili est nisi tota lege perspecta, and aliquid particulâ ejus propositâ judicare vel respondere*, uitgesproken.

Ik zeg op mijne beurt, met het volste vertrouwen en zonder de minste vrees voor tegenpraak: dit directoire was geen gemeentebestuur; en om zich hiervan te overtuigen, zal men slechts behooren in te zien de titels 2 en 3 van de aangehaalde wet, waar de climax ten duidelijke wordt aangetroffen. — Dit directoire was over een district aangesteld, (de benaming brengt het mede) hoven zich hebbende *le directoire du département* en onder zich hebbende *les municipalités du district*.

Reeds lang voor de inlijving van dit gewest met Frankrijk, waren die instellingen verdwenen; men zal zich wel herinneren, dat, bij onze inlijving, ons die instellingen niet werden gegeven; dat wij in dit gewest, toenmaals *Département des Bouches du Rhin*, een prefect, *sous-prefecten* en *adjoints* ontvingen; en nu vraag ik aan den regtsbeoefenaar: aan welke autoriteit, en op welke wijze, ging, bij onze inlijving, de magt, bij artikel 14 der wet van den 5den november 1790, bij het decreet van den 5ten november 1810 executoir verklaard, aan het bij de inlijving niet meer bestaande *directoire de district* speciaal toegekend over?

Welligt zal hij, zijn verzameling van exotische wetten nog eens raadplegende, dit vraagstuk kunnen oplossen, doch daarmede zal hij het pleit niet gewonnen hebben; want hoe zal hij mij uit mijne tweede verschansing verdedigen? Wat zal hij peremptorisch kunnen antwoorden op mijne tweede vraag: wanneer, en *ex qua lege*, zijn onze tegenwoordige burgemeesters en secretarissen met de speciale magt, om van de handelingen van het domein-bestuur acten, *qui emportent hypothèque et exécution parée* op te maken, bevoegd geworden?

Ik geloof, dat hij het antwoord zal schuldig blijven; hij zal het arikelplek wel hebben gevoeld en daarom voorzigtig hebben geacht, nameloos te polemiseren, ten einde zich niet openlijk aan het *justitienis* bloot te geven.

Bij resumtie: de regtsbeoefenaar heeft zijne door mij tegengesprokene stelling te bewijzen, dat in de exceptiemele magt, bij artikel 14 der wet van den 5den november 1790, aan het toenmalig *directoire de district* gegeven, onze hedendaagse burgemeesters, *wettelijk* zijn opgevolgd. Zonder dat bewijs, blijft mijn beweren in volke kracht, dat, wanneer het domein-bestuur in het bezit eener autoriteit en uitvoerbare acte wil zijn, hetzelfde verpligt is, om zich, bij ontstentenis van eene andere speciaal bevoegd verklaarde autoriteit, van de ambtenaren te bedienen, welke in het algemeen, en in den onbeperktsten zin, de zending hebben bekomen, die acten op te maken; dat de burgemeesters die bevoegdheid niet hebben en dat zij, met zich in het verlijden der acten in te laten, eene onragmatige, op de functien der notarissen empioeterende daad verrigten, waarvoor zij mostem aansprakelijk zijn.

J. F. v. d. H.

Uitnodiging

Valt het meermalen, en in deze dagen menigen, moeilijk, voor zich en de zijnen het levensonderhoud te vinden, zoo kan er geen sprake zijn van iets naar te leggen. Menig bekwaam kunstenaar moet dit lot, en menig ander zocht onder deze noodlottige tijden.

De maatschappij *Art et Amicitiae*, uit welke boezem is uitgegaan de wederoprigting der vereeniging: *Ter bevordering der beeldende kunsten*, en die thans tevens dienstbaar gemaakt is tot het daarstellen van een fonds voor weduwen en weesen van nederlandsche kunstenaars, zag reeds zankvelijk bare belangelooze bemoeijingen tenzins bemoeijgend bebroend. Een ieder kan lid dezer vereeniging worden door het jaarlijks nemen van een of meerder aandeelen (elk aandeel ad vijf gulden) en met deze betrekkelijk geringe bijdrage veel toe-brengen tot schraging van den eerlijken ijver der kunstenaars, terwijl hem, door het gunstig lot, het een of ander, door commissie tot de verloting aangekocht, kunststuk, kan ten deele vallen.

Inlichtingen zijn te bekomen bij den ondergeteekende, terwijl inmiddels eene hiertoe betrekkelijke circulaire is afgezonden.

Arnhem, 30 maart 1846.

G. BOUTWOUK KUYK,
Correspondent der maatschappij:
Art et Amicitiae.

Advertentie

De oudste onzer lievelingen, ons den 12den dezer geschonken, werd ons heden door den dood ontruk.

ARHEM,
den 31sten Maart
1846.

P. J. DE WINKEL,
M. E. DE WINKEL,
JUTA.

De Notaris VAN DER GOES, te Beek, is voornemens, op Weensdag den 22den April 1846, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van S. H. SMIT, te Gent, op hoogen te doen inzetten, om 14 dagen daarna, verzoldes are en plaatse, Ruud te worden verkocht:

Eenen extra schoonen kapitalen BOUWHOF, geheel aan elkander en waterrij gelegen te Gent, in Over-Betuwe, genaamd den *MUNIKHOF*, bestaande in HUIS, SCHUUR, BERG, SCHAAPSTAL, YARKENSKOT, TUINEN, BOOMGAARD, BEPOOTING, BOUW- en WEILANDEN en WIL-LIGEN-BOSCH; te zamen groot 32 Bunders, 69 Rooden en 90 Ellen; om dadelijk te handvaarden.

Met franco-brieven inforinatiën te bekomen bij Mr. G. EVERTS, P. P. Zoor, Advokaat te Arnhem, en bij bovengenoemden Notaris.

+++ De Notaris Mr. J. B. NIJHOFF, zal +++ op den 6den April 1846, des morgens +++ ten 10 ure, in het Hoekhuis in de Kerkstraat, te Arnhem, naast het Postkantoor, Vendu houden van allerhande wel geconserveerde MEUBELLEN en HUISRAAD RISTEN, KASTEN, STOELLEN, TAFELS, KABINET, MANGEL, LINNEN-PARS, SPIEGELS, PLATEN in LIJSTEN, KLEEDGOED, KAGCHELS KOPER, TIN-BLIK, VERLAKT-, AARDE en GLASWERK, PORCELEEN, BEUREN en BEDDENGOD, MEUBEL- en andere GORDIJNEN, LEDIKANTEN, enz. enz.

Te zien Vrijdags te voren van 10 tot 4 uur.

Op den 7den April 1846 en volgende dagen, telkens des namiddags ten 5 ure, zal, aan genoemd Vendu-Huis, publiek worden verkocht:

Eene VERZAMELING van Grieksche, Latijnsche, Engelsche, Fransche, Dags- en Nederduitsche en andere BOEKEN, over GOD- en RECHTSGELEERDHEID, LETTEREN, enz., enz., KUNSTPLATEN, TEEKENINGEN, MUZIK-WERKEN: opgezette VOGELS uit de beide Indiën; — drie nieuwe, moderne Mahonijhouten BIJARTEN, met en zonder TOEBEHOOREN, en diverse andere ARTIKELEN. — Alles den 4den en den 6den April, van des morgens 10 tot des namiddags 3 ure te zien. — De Catalogus is, à 15 Gents, te bekomen bij den Boekhandelaar G. W. VAN DER WIEL, te Arnhem.

+++ ACHT of TIEN STEENHOUWERS, hun +++ werk grondig verstaande, en, tegen een ruim +++ weekgeld, vast werk verlaagende, kunnen zich dadelijk, in persoon of met gefrankeerde brieven, adresseren bij M. STEENBERGEN, Me. Steenhouwer te Nijmegen.

J. HENNER, Fabriekant in Parapluies, enz., in de Bakkerstraat, Wijk D, No. 94, te Arnhem, heeft de eer te kennis van het publiek te brengen, dat hij heden met Parijs heeft ontvangen een schoon assortiment van alle soorten van zijne vak behoorende ARTIKELEN. Hij doet hierbij een ieder aanbevelen, kunnende men zich van eene allersolidste bediening verzekerd houden.

Schouwburg te Arnhem.

Onder Directie van den Heer ROSENVELDT, Oud-Lid en Eerste Komiek van den Koninklijken Schouwburg.

Tot Sluiting van het Tooneel.
No. 19 in het Abonnement.

Op Zaterdag den 4den April 1846:

DE EKSTER EN DE DIENSTMAAGD,

OF
DE ONSCHELDIGE DIEFSTAL.

Na hetzelve:

JEROME POINTU,

OF

IEDER VEEGT ZIJN EIGEN VLOER.

Na het einde der Voorstelling zal door Mejufv. ROSENVELDT enige Dichtregelen worden voorgedragen; tevens zal de afsluiting van het gemaakte Koninklijk Publiek van ... Aanvang ten 7 ure.

STOOMVAART

TOOR NEE

NEDER- EN MIDDEN-ELF.

DUSSELDORP

MAATSCHAPPIJ.

De Maatschappij geeft dagelijks Tweemaal tusschen Dusseldorp, Keulen, Mainz en Mannheim; en voorloopig tweemaal 's weeks tusschen Dusseldorp en Rotterdam.

Van Arnhem naar Rotterdam: iederen Dingsdag en Vrijdag, des voormiddags omstreeks 6 ure.

Van Rotterdam naar Arnhem, iederen Zaterdag en Woensdag, des morgens ten 6 1/2 ure.

Van Arnhem naar Dusseldorp en Mannheim: iederen Woensdag en Zaterdag, des namiddags omstreeks 4 ure.

Nadere inlichtingen bij den Agent
C. W. BALCK.
Arnhem, 30 Maart 1846.

Waterkoppie te Arnhem.

Den 1 April 3 El 9 Palm 7 Duim: gew. 44 ger. 0 D.

Te Arnhem, bij C. A. THIRME, Boekdrukker.